TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. balandžio 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Žemės ūkis — Bendras rinkų organizavimas — Reglamentas (EB) Nr. 565/2002 — 3 straipsnio 3 dalis — Tarifinė kvota — Argentinos kilmės česnakai — Importo licencijos — Importo licencijų suteikiamų teisių perleidimo negalimumas — Apėjimas — Piktnaudžiavimas teise — Sąlygos — Reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 — 4 straipsnio 3 dalis“

Byloje C-131/14

dėl *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) 2014 m. sausio 13 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. kovo 21 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Malvino Cervati,

Società Malvi Sas di Cervati Malvino, likviduojama bendrovė,

prieš

Agenzia delle Dogane,

Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno,

dalyvaujant

Roberto Cervati,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai C. Toader, A. Rosas, A. Prechal ir E. Jarašiūnas (pranešėjas),

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. lapkričio 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— M. Cervati, *Società Malvi Sas di Cervati Malvino* ir R. Cervati, atstovaujamų advokatų C. Mazzoni, M. Moretto ir G. Rondello,

* Proceso kalba: italų.

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* A. Collabolletta,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos I. Chalkias, I. Dresiou, O. Tsirkinidou ir D. Ntourntoureka,

— Europos Komisijos, atstovaujamos B.-R. Killmann ir P. Rossi,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. gegužės 30 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1047/2001, įvedančio importo licencijų bei kilmės pažymėjimų sistemą ir nustatančio iš trečiųjų šalių importuojamo česnako tarifinių kvotų administravimo metodiką (OL L 145, p. 35) ir 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 1 t., p. 340) išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant likviduotos komanditinės bendrovės *Società Malvi Sas di Cervati Malvino* (toliau – *Malvi*) tikrojo nario ir teisėto atstovo M. Cervati ir šios bendrovės ginčą su *Agenzia delle Dogane* (Muitinių agentūra) ir *Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno* (Muitinių agentūros Livorno muitinės skyrius, Italija) dėl *Malvi* skirto pranešimo apie mokesčio perskaičiavimą ir nurodymo jį sumokėti, susijusio su Argentinos kilmės česnakų, kuriems taikytas lengvatinis muitų tarifas, importu.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 2988/95

3 Reglamento Nr. 2988/95 4 straipsnyje, esančiame šio reglamento II dalyje „Administracinės priemonės ir nuobaudos“, numatyta:

„1. Įvykdžius bet kokį pažeidimą, neteisingai įgyta nauda paprastai panaikinama:

— įpareigojant sumokėti nustatytas sumas arba grąžinti neteisėtai įgytas sumas,

<...>

3. Jeigu nustatoma, kad veiksmais buvo siekiama gauti naudos, kuri neatitinka konkrečiu atveju taikomų [Sąjungos] teisės tikslų, dirbtinai sukuriant sąlygas, būtinas tokiai naudai gauti, toji nauda, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, panaikinama arba sutrukdoma ją gauti.

<...>“

Reglamentas (EB) Nr. 1291/2000

4 2000 m. birželio 9 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1291/2000, nustatančio bendrąsias išsamias taisykles dėl importo ir eksporto licencijų bei išankstinio nustatymo sertifikatų sistemos taikymo žemės ūkio produktams (OL L 152, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 29 t., p. 145), 8 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Importo arba eksporto licencija suteikia įgaliojimus ir įpareigoja atitinkamai importuoti arba eksportuoti produktų arba atitinkamų prekių kiekį, nurodytą licencijoje, jos galiojimo laikotarpiu, išskyrus *force majeure* atvejus.“

5 Šio reglamento 9 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Įsipareigojimai, atsirandantys pagal licencijas arba sertifikatus, nėra perleidžiami. Licencijos arba sertifikato savininkas licencijų arba sertifikatų teises perleidžia jų galiojimo laikotarpiu. <...>“

6 Minėto reglamento 15 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Paraiškos licencijoms arba sertifikatams gauti nepriimamos, jei kompetentingai institucijai nebuvo pateiktas atitinkamas užstatas iki paraiškos padavimo dienos <...>“

7 Pagal to paties reglamento 35 straipsnio 2 dalį:

„<...> kai įsipareigojimas importuoti arba eksportuoti neįvykdomas, negrąžinama tokia užstato dalis, kuri lygi skirtumui tarp:

a) 95 % licencijoje arba sertifikate nurodyto kiekio ir

b) faktiškai importuoto arba eksportuoto kiekio.

<...>

Tačiau jeigu importuota arba eksportuota mažiau nei 5 % licencijoje ar sertifikate nurodyto kiekio, negrąžinamas visas užstatas.

<...>“

Reglamentas Nr. 1047/2001

8 Reglamento Nr. 1047/2001 5 straipsnio „Licencijų išdavimas“ 1 dalyje numatyta, kad „nukrypstant nuo Reglamento [Nr. 1291/2000] 9 straipsnio, A licencijų suteikiamos teisės negali būti perleidžiamos“.

9 Reglamentas Nr. 1047/2001 nuo 2002 m. birželio 1 d. panaikintas 2002 m. balandžio 2 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 565/2002, nustatančiu iš trečiųjų šalių importuojamo česnako tarifinių kvotų administravimo metodiką ir įvedančiu prekių kilmės pažymėjimų sistemą (OL L 86, p. 11; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 12 t., p. 224).

Reglamentas Nr. 565/2002

10 Reglamento Nr. 565/2002 1, 3 ir 5–7 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(1) <...> Nuo 2001 m. birželio 1 d. įprastinis muito mokestis už česnaką, klasifikuojamą KN kodo 0703 20 00 pozicijoje, susidėjo iš 9,6 % *ad valorem* muito mokesčio ir specifinio 1 200 EUR muito mokesčio už neto svorio toną. Tačiau pagal su Argentina sudarytą susitarimą, patvirtintą [2001 m. gegužės 28 d. Tarybos] Sprendimu 2001/404/EB [dėl Europos bendrijos ir Argentinos Respublikos susitarimo pasikeičiant raštais sudarymo pagal 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT) XXVIII straipsnį dėl lengvatų česnakams, numatytų CXL priede, pridėtame prie GATT, pakeitimo (OL L 142, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 37 t., p. 296)], buvo nustatyta 38 370 tonų kvota, neapmokestinama specifinio muito mokesčiu, toliau vadinama „GATT kvota“. Susitarimu nustatyta, kad ši kvota padalijama į tokias dalis: iš Argentinos (serijos numeris 09.4104) leidžiama importuoti iki 19 147 tonų <...>

<...>

(3) GATT kvotų vadybos sistema buvo įdiegta <...> reglamentu [Nr. 1047/2001] <...>. Tačiau patirtis rodo, kad šią vadybos sistemą galima patobulinti ir supaprastinti. Be to, reikia panaikinti importo licencijų reikalavimą importuojamam kiekiui, kuriuo viršijama GATT kvota, o šios kvotos suteikimo importuotojams sąlygas reikia suderinti, kad būtų labiau atsižvelgiama į tradicinius prekybos srautus.

<...>

(5) Atsižvelgiant į tai, kad importuojant už GATT kvotą didesnį kiekį ne lengvatiniu būdu taikomas specifinio muito mokestis, kvotoms tvarkyti būtina įvesti importo licencijų sistemą. Tokios sistemos išsamios taisyklės turi papildyti arba skirtis nuo pateiktųjų <...> reglamente [Nr. 1291/2000] <...>

(6) Reikalingos priemonės, kad būtų kuo mažiau spekuliatyvių paraiškų importo licencijoms gauti, nesusijusių su natūralia komercine veikla vaisių ir daržovių rinkoje. Tuo tikslu reikia nustatyti specialias taisykles dėl paraiškų ir licencijų teisėtumo.

(7) Atsižvelgiant į tai, kad su Argentina sudarytame susitarime numatyta GATT kvotų sistemą tvarkyti remiantis tradicinių ir naujų importuotojų sistema, reikia apibrėžti tradicinių importuotojų sąvoką ir paskirti kvotas šioms dviem importuotojų kategorijoms, kartu leidžiant tinkamiausiai išnaudoti kvotą.“

11 Šio reglamento 2 straipsnio pirmoje pastraipoje pateiktos tokios apibrėžtys:

„Šiame reglamente:

a) „importo laikotarpis“ reiškia vien[ų] metų laikotarpį, prasidedantį vienų metų birželio 1 d. ir pasibaigiantį kitų metų gegužės 31 d.;

<...>

c) „tradiciniai importuotojai“ reiškia importuotojus, kurie bent dvejus iš pastarųjų trejų importo laikotarpių importavo į Bendriją česnaką, nesvarbu, kokia jo kilmė ir importo data;

d) „standartinis kiekis“ reiškia didžiausią tradicinio importuotojo per metus importuoto česnako kiekį 1998, 1999 ir 2000 kalendoriniais metais. Jei importuotojas bent dvejus iš šių trejų metų česnako neimportavo, standartinis kiekis yra didžiausias per metus importuoto česnako kiekis per tris importo laikotarpius, buvusius iki to laikotarpio, dėl kurio pateikta paraiška licencijai gauti;

e) „nauji importuotojai“ reiškia importuotojus, kurie nėra tradiciniai.

<...>“

12 Reglamento Nr. 565/2002 3 straipsnyje „Importo licencijų sistema“ nustatyta:

„1. Visi kiekiai pagal [česnako, kuriam priskirtas KN kodas 0703 20 00, tarifines] kvotas [patvirtintas Sprendime 2001/404] yra importuojami pagal importo licenciją, toliau vadinamą „licencija“, išduodamą pagal Reglamentą [Nr. 1291/2000] ir laikantis šio reglamento nuostatų.

<...>

3. Neatsižvelgiant į Reglamento [Nr. 1291/2000] 9 straipsnį, licencijų suteikiamos teisės nėra perduodamos.

4. Reglamento [Nr. 1291/2000] 15 straipsnio 2 dalyje nurodyto užstato suma yra 15 eurų už neto toną.“

13 Šio reglamento 5 straipsnyje „Paraiškos licencijai gauti“ numatyta:

„1. Paraiškas licencijoms gauti gali pateikti tik importuotojai.

<...>

Jeigu nauji importuotojai per praėjusį importo laikotarpį gavo licencijas pagal šį reglamentą arba Reglamentą [Nr. 1047/2001], jie privalo pateikti įrodymus, kad ne mažiau kaip 90 % jiems priskirto kiekio iš tikrųjų buvo pateikta į laisvą rinką.

<...>

3. Tradicinių importuotojų pateiktose paraiškose licencijai gauti galima nurodyti ne didesnį kiekį nei tų importuotojų standartinis kiekis tą importo laikotarpį.

4. Naujų importuotojų pateikiamose paraiškose licencijai gauti kiekvienai I priede nurodytų trijų kilmės šalių ir kiekvienam ketvirčiui negali būti nurodyta daugiau kaip 10 % I priede tam ketvirčiui ir tai kilmės šaliai nurodyto kiekio.

<...>“

14 Minėto reglamento 6 straipsnyje „Didžiausias galimų išduoti licencijų skaičius“ nustatyta:

„1. Kiekvienai I priede nurodytai kilmės šaliai ir kiekvienam ketvirčiui licencijų galima išduoti ne daugiau kaip didžiausią skaičių, lygų tokių skaičių sumai:

a) I priede tam ketvirčiui ir tai kilmės šaliai nurodytas skaičius;

b) tai kilmės šaliai per ankstesnįjį ketvirtį neišnaudotų licencijų skaičius;

c) anksčiau dėl tos kilmės šalies išduotų ir nepanaudotų licencijų, apie kurias pranešta Komisijai, skaičius.

<...>

2. Kiekvienai I priede nurodytų trijų kilmės šalių ir kiekvienam ketvirčiui pagal šio straipsnio 1 dalį apskaičiuotas maksimalus kiekis paskirstomas taip:

a) 70 % – tradiciniams importuotojams;

b) 30 % – naujiems importuotojams.

Tačiau turimi laisvi kiekiai nuo kiekvieno ketvirčio antrojo mėnesio pirmojo pirmadienio turi būti skiriami kiekvienai dviejų importuotojų kategorijų, jų nediskriminuojant."

15 Reglamento Nr. 565/2002 13 straipsnio antroje pastraipoje nurodyta, kad šis reglamentas iš esmės taikomas licencijoms, kurių prašoma nuo 2002 m. balandžio 8 d. ir nuo 2002 m. birželio 1 d. į apyvartą pateikiamiems produktams.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

16 *Malvi* buvo vaisių ir daržovių importo bei eksporto sektoriuje veikianti bendrovė, turinti tradicinio importuotojo statusą, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 565/2002 2 straipsnio pirmos pastraipos c punktą. Tarpininkaujant kitai bendrovei, pasitelkusiai kitus ūkio subjektus, *Malvi* įsigijo Argentinos kilmės česnakų, kurie importuoti 2003 m. vasario ir kovo mėn. pagal šiame reglamente numatytas tarifines kvotas ir dėl šios priežasties jiems taikytas lengvatinis muitų tarifas (toliau – ginčijamas importas); tačiau *Malvi* neturėjo tam reikalingos importo licencijos, nes jos turėtų licencijų galiojimas buvo pasibaigęs.

17 *Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno* manė, kad *Malvi* neteisėtai vengė muitų ir PVM taikydama sukčiavimo schemą, pagal kurią *Olivo Maria Imp. Exp.* (toliau – *Olivo*), turinti naujojo importuotojo statusą, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 565/2002, ir vykdžiusi ginčijamą importą, veikė kaip fiktyvi bendrovė, ir dėl šios priežasties yra solidariai atsakinga kartu su minėta importuotoja, todėl bendrovei *Malvi* išsiųstas pranešimas apie mokesčių perskaičiavimą ir reikalavimas juos sumokėti.

18 *Agenzia* nustatyta schema, kurią ji traktuoja kaip sukčiavimą, gali būti apibūdinta, kaip nurodyta toliau. Pirmiausia *Olivo*, turinti importo licencijas, būtinas norint pasinaudoti teise į lengvatinį muitų tarifą, įsigydavo tranzitu gabenamų Argentinos kilmės česnakų siuntas įmonės *Bananaservice Srl* (toliau – *Bananaservice*), kuriai vadovavo R. Tonini ir kuri neturėjo tokių licencijų, sandėliuose. Paskui *Olivo* importuodavo šiuos lengvatiniu tarifu apmokestintus česnakus į Europos Sąjungą ir, kai jie jau būdavo išleisti į apyvartą, perparduodavo įmonei *Tonini Roberto & C. sas* (toliau – *Tonini*). Galiausiai *Tonini* perparduodavo minėtas siuntas *Malvi*.

19 *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) nurodo, kad, pirma, tik *Olivo* turėjo savo vardu išduotas importo licencijas ir, antra, česnakai buvo perleidžiami už atlygį, mažesnį už specialų muitą, mokėtiną už GATT kvotą viršijantį importuotų prekių kiekį.

20 Dėl pranešimo apie mokesčių perskaičiavimą ir nurodymo juos sumokėti *Malvi* pateikė skundą *Commissione tributaria provinciale di Livorno* (Livorno provincijos mokestinių ginčų komisija); 2006 m. lapkričio 15 d. sprendimu ši patenkino skundą.

21 Dėl to sprendimo *Agenzia delle Dogane* pateikė apeliacinį skundą *Commissione tributaria regionale della Toscana* (Toskanos regiono mokestinių ginčų komisija); ši 2010 m. rugsėjo 7 d. sprendimu pakeitė minėtą sprendimą. Šis teismas nusprendė, kad tradicinis importuotojas, kuris neturėdamas savo importo licencijos pagal GATT kvotą, užuot pirkęs prekes tiesiogiai iš eksportuotojo ir importuodamas jas mokėjęs už kvotos viršijimą specialų muitą, įsigyja prekių, kurių muitinės formalumai jau atlikti, iš kito ūkio subjekto, kuris jo nurodymu pats įgijo prekių, kad jas perparduotų už atitinkamą atlyginimą dėl suteiktos paslaugos per bendrovę, turinčią licencijas, leidžiančias importuoti neviršijant minėtos kvotos, sukčiauja.

22 M. Cervati, kaip *Malvi* tikrasis narys, dėl tokio sprendimo pateikė kasacinį skundą *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas).

23 Grįsdamas kasacinį skundą M. Cervati visų pirma nurodo, kad pažeisti reglamentai Nr. 1047/2001 ir 565/2002, nes tradiciniam importuotojui, neturinčiam licencijos, leidžiančios importuoti pagal GATT kvotą, nedraudžiama kreiptis į kitą tradicinį importuotoją, kuris, įsigijęs prekių iš ne Bendrijos eksportuotojo, iš užsienio sandėlio perleidžia jas trečiajam ūkio subjektui, kuris, neperleisdamas savo licencijos, atgabena prekes į Sąjungą ir perparduoda dar kitam tradiciniam importuotojui už tinkamą atlygį dėl suteiktos paslaugos, o šis perparduoda jas pirmajam tradiciniam importuotojui. M. Cervati taip pat tvirtina, kad pagrindinis GATT kvotos tikslas yra užtikrinti poreikio aprūpinti Sąjungos rinką patenkinimą ir kartu išsaugoti šios rinkos pusiausvyrą. Todėl būtent tam tikriems importuotojams suteiktų kvotų praradimas ir nustatytų bendrų kvotų neišnaudojimas lemtų kainų kėlimą spekuliaciniais tikslais. Vadinasi, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, negalima kalbėti apie sukčiavimą.

24 *Agenzia delle Dogane*, priešingai, teigia, kad išnaudota dalis kitam ūkio subjektui suteiktos kvotos, todėl tai yra su muitais susijęs sukčiavimas, siekiant apeiti vidaus rinkos apsaugos sistemą. Ji tvirtina, kad nagrinėjamu atveju sukčiavimas yra akivaizdus, nes, be kita ko, *Malvi* iš anksto užsisakė Argentinos kilmės česnakų siuntas, kurias vėliau importavo *Olivo*, kad *Malvi* iš anksto sumokėjo *Tonini*, kuriai vadovauja tas pats asmuo kaip ir *Bananaservice*, ir kad *Olivo* gavo 0,25 euro pelno už kilogramą česnakų. *Agenzia delle Dogane* taip pat teigia, kad M. Cervati nepaaiškina, kokios naudos jam teikia tokios schemos taikymas, išskyrus mokestinę naudą, atsirandančią dėl to, kad mokamas lengvatinis tarifas.

25 Manydamas, kad jo nagrinėjamam ginčui išspręsti reikalingo atsakymo nėra Teisingumo Teismo praktikoje, ir konstatavęs, kad šioje byloje taikytinos Sąjungos teisės nuostatos nacionalinių teismų praktikoje aiškinamos skirtingai, *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar reglamentai Nr. 1047/2001 ir Nr. 2988/95 turi būti aiškinami taip, kad toks elgesys, kai Bendrijos ūkio subjektas A ([*Malvi*]), kuris be importo licencijos ar jau išnaudojęs savo importo kvotą įgyja konkrečią dalį prekių iš kito Bendrijos ūkio subjekto B ([*Tonini*]), įsigijusio ne Bendrijos tiekėjo ([*Bananaservice*]) įsigytų ir dar užsienyje perleistų prekių kitam Bendrijos ūkio subjektui C ([*Olivo*]), kuris, kadangi atitinka reikalavimus, yra gavęs licenciją tam tikrai kvotai ir neperleisdamas šios savo licencijos išleidžia prekes į laisvą apyvartą Europos bendrijoje, kad atlikus muitinės formalumus jas už atitinkamą atlyginimą, mažesnį nei specialus muitas, taikomas už kvotas viršijantį importą, perleistų tam pačiam ūkio subjektui B ([*Tonini*]), kuris jas galiausiai parduoda ūkio subjektui A ([*Malvi*]), yra draudžiamas ir laikytinas piktnaudžiavimu teise ir sukčiavimu?“

Dėl prejudicinio klausimo

26 Visų pirma primintina, kad pagal bendradarbiavimo tarp nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo procedūrą, įtvirtintą SESV 267 straipsnyje, pastarasis nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išspręsti jo nagrinėjamą ginčą. Tam Teisingumo Teismui gali tekti

performuluoti jam pateiktus klausimus. Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į bylos dalyką, iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo motyvuojamosios dalies, gali atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus (Sprendimo *Fuß*, C-243/09, EU:C:2010:609, 39 ir 40 punktai ir Sprendimo *Cimmino ir kt.*, C-607/13, EU:C:2015:448, 37 ir 38 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

27 Nagrinėjamu atveju pirmiausia pažymėtina, jog iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad ginčijamos importo operacijos vykdytos 2003 m. vasario ir kovo mėn. Reglamentas Nr. 1047/2001, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo prejudiciniame klausime, buvo panaikintas Reglamentu Nr. 565/2002 nuo 2002 m. birželio 1 d. Be to, Reglamento Nr. 565/2002 13 straipsnio antroje pastraipoje nurodyta, kad šis reglamentas taikomas licencijoms, kurių prašoma nuo 2002 m. balandžio 8 d. ir nuo 2002 m. birželio 1 d. į apyvartą pateikiamiems produktams. Taigi pagrindinėje byloje *ratione temporis* taikomas ne Reglamentas Nr. 1047/2001, o Reglamentas Nr. 565/2002.

28 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą taip pat matyti, kad pagrindinėje byloje aptariama bendrovė kaltinama gavusi pagal GATT kvotą importuotų česnakų, nors jau buvo išnaudojusi jos licencijose, suteikiančiose teisę importuoti pagal šią kvotą, nurodytą prekių kiekį. Taigi muitinė kaltina šią bendrovę piktnaudžiavimu pasinaudojus dalimi kitam ūkio subjektui skirtos kvotos, siekiant įsigyti importuotų prekių lengvatiniu tarifu, ir prisidėjus apeinant draudimą perleisti šių licencijų suteikiamas teises, numatytą Reglamento Nr. 565/2002 3 straipsnio 3 dalyje.

29 Galiausiai Reglamente Nr. 2988/95, kurį prejudiciniame klausime taip pat nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kaip matyti ir iš jo pavadinimo, bendrai reglamentuojama Sąjungos finansinių interesų apsauga, o jo 4 straipsnio 3 dalis konkrečiai susijusi su piktnaudžiavimu teise.

30 Tokiomis aplinkybėmis teigtina, kad savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 565/2002 3 straipsnio 3 dalį ir Reglamento Nr. 2988/95 4 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal jas draudžiama tokia schema, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią ūkio subjektas, kuris yra tradicinis importuotojas, kaip tai suprantama pagal pirmąjį iš šių reglamentų, jau išnaudojęs licencijose, suteikiančiose teisę importuoti taikant lengvatinį tarifą, nurodytą prekių kiekį, pateikia užsakymą kitam ūkio subjektui, kuris taip pat yra tradicinis importuotojas ir neturi tokių licencijų, ir

— pirmiausia prekes už Sąjungos teritorijos ribų su antruoju ūkio subjektu susijusi bendrovė parduoda trečiajam ūkio subjektui, naujam importuotojui, kaip tai suprantama pagal minėtą reglamentą, turinčiam tokias licencijas,

— paskui trečiasis ūkio subjektas išleidžia šias prekes į laisvą apyvartą Sąjungoje, pasinaudodamas teise taikyti lengvatinį muitų tarifą, ir perparduoda jas antrajam ūkio subjektui,

— galiausiai antrasis ūkio subjektas perleidžia prekes pirmajam,

nes tokia schema yra pirmojo ūkio subjekto piktnaudžiavimas teise, kadangi suteikia pirmajam ūkio subjektui galimybę įsigyti prekių, importuotų pagal minėtame pirmajame reglamente numatytą tarifinę kvotą, nors jis neturi tam reikalingos licencijos.

31 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagrindinėje byloje perleistos tik prekės ir kad jos importuotos į Sąjungą naudojantis licencijomis, kurių teisėtumas neginčijamas. Taigi formaliai nebuvo pažeistas draudimas perleisti licencijų suteikiamas teises, numatytas Reglamento Nr. 565/2002 3 straipsnio 3 dalyje. Be to, neginčijama, kad, vertinant atskirai, pagrindinėje byloje nagrinėjami pirkimo, importo ir perpardavimo sandoriai atitiko formalias lengvatinio tarifo taikymo sąlygas.

32 Vis dėlto pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką asmenys negali sukčiauti arba piktnaudžiauti remdamiesi Sąjungos teisės normomis. Iš tiesų Sąjungos teisės nuostatų taikymo negalima išplėsti taip, kad jos apimtų ūkio subjektų piktnaudžiavimą, t. y. veiksmus, kurie atliekami ne sudarant įprastus komercinius sandorius, o tik siekiant tikslo piktnaudžiaujant įgyti Sąjungos teisėje numatytą pranašumą (be kita ko, žr. Sprendimo *Halifax ir kt.*, C-255/02, EU:C:2006:121, 68 ir 69 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką ir Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 29 ir 30 punktus).

33 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką norint konstatuoti piktnaudžiavimą reikalingas, pirma, objektyvus elementas, t. y. iš objektyvių aplinkybių visumos turi matytis, jog nors formaliai Sąjungos teisės normose numatytos sąlygos įvykdytos, šiose normose numatytas tikslas nepasiektas (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Emsland-Stärke*, C-110/99, EU:C:2000:695, 52 punktą ir Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 32 punktą).

34 Tokiam konstatavimui reikia ir subjektyvaus elemento, t. y. iš objektyvių aplinkybių visumos turi matytis, kad pagrindinis nagrinėjamų sandorių tikslas yra įgyti nepagrįstą pranašumą, dirbtinai sukuriant jam įgyti reikalingas sąlygas. Iš tiesų draudimas piktnaudžiauti neturi reikšmės, jei nagrinėjami sandoriai gali būti pateisinami kitaip nei vien pranašumo įgijimu (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Emsland-Stärke*, C-110/99, EU:C:2000:695, 53 punktą ir Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 33 punktą). Taip pat turi būti nustatyta, kad toks subjektyvus elementas egzistuoja atitinkamo ūkio subjekto atveju (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Emsland-Stärke*, C-110/99, EU:C:2000:695, 55 punktą).

35 Nors priimdamas prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas prireikus gali pateikti paaiškinimų, kurie nacionaliniam teismui padėtų atlikti savo aiškinimą, vis dėlto būtent pastarasis teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje yra piktnaudžiavimą sudarančių elementų. Esant šioms aplinkybėms, reikia nurodyti, kad norėdamas patikrinti, ar yra piktnaudžiavimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atsižvelgti į visus konkretaus atvejo faktus ir aplinkybes, įskaitant komercinius sandorius prieš nagrinėjamą importą ir po jo (Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 34 punktas ir jame nurodyta teismo praktika ir Sprendimo *Cimmino ir kt.*, C-607/13, EU:C:2015:448, 60 punktas).

36 Šiuo klausimu pirmiausia dėl Reglamento Nr. 565/2002 tikslų pasakytina, jog iš jo 6 ir 7 konstatuojamųjų dalių matyti, kad juo siekiama tvarkyti kvotų sistemą paskiriant kvotas tradiciniams ir naujiems importuotojams, kartu leidžiant tinkamiausiai išnaudoti kvotą, ir imtis priemonių, kad būtų kuo mažiau spekuliatyvių paraiškų importo licencijoms gauti, nesusijusių su natūralia komercine veikla vaisių ir daržovių rinkoje.

37 Vis dėlto, skirtingai nei bylose, kuriose priimti sprendimai *SICES ir kt.* (C-155/13, EU:C:2014:145) ir *Cimmino ir kt.* (C-607/13, EU:C:2015:448), nagrinėti reglamentai, pagal kuriuos juose numatytos kvotos iš esmės buvo skirtos naujiems ūkio subjektams, Reglamente Nr. 565/2002 GATT kvotos dalis nėra visiškai paskiriama naujiems importuotojams.

38 Tiesa, pirma, Reglamento Nr. 565/2002 5 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad tradicinių importuotojų pateiktose paraiškose licencijai gauti galima nurodyti ne didesnį kiekį nei tų importuotojų standartinis kiekis tą importo laikotarpį, o tai riboja tradicinių importuotojų galimybes plėsti importo veiklą. Antra, šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje nustatyta, kad nauji importuotojai, gavę licencijas pagal šį reglamentą ir norintys pateikti naują paraišką licencijai gauti, privalo pateikti įrodymų, kad ne mažiau kaip 90 % jiems priskirto kiekio iš tikrųjų buvo pateikta į laisvą apyvartą, kad būtų paisoma to paties reglamento 6 konstatuojamojoje dalyje įtvirtinto tikslo sumažinti spekuliatyvių paraiškų importo licencijoms gauti, nesusijusių su natūralia komercine veikla vaisių ir daržovių rinkoje.

39 Tačiau, nors Reglamento Nr. 565/2002 6 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad kiekvienai iš nurodytų kilmės šalių ir kiekvienam ketvirčiui maksimalus prekių, dėl kurių išduodamos licencijos, kiekis paskirstomas taip: 70 % – tradiciniams importuotojams ir 30 % – naujiems importuotojams, šios nuostatos antroje pastraipoje aiškiai numatyta, kad „turimi laisvi kiekiai nuo kiekvieno ketvirčio antrojo mėnesio pirmojo pirmadienio turi būti skiriami kiekvienai dviejų importuotojų kategorijų, jų nediskriminuojant“.

40 Tokiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad tokia schema, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, atrodo, nepažeidžia Reglamentu Nr. 565/2002 siekiamų tikslų.

41 Pirma, Sąjungoje esantis pirmasis prekių pirkėjas, kuris yra ir tradicinis importuotojas, pirkdamas šias prekes iš licencijas turinčio naujo importuotojo, neįgyja teisės į tai, kad jo standartinis kiekis, kaip tai apibrėžiama Reglamento Nr. 565/2002 2 straipsnio pirmos pastraipos d punkte, būtų skaičiuojamas įtraukiant prekių, kurias jis įsigijo iš šio naujo importuotojo, kiekį, o antrasis pirkėjas Sąjungoje, kuris yra ir tradicinis importuotojas, taip pat neįgyja teisės į tai, kad jo standartinis kiekis būtų skaičiuojamas įtraukiant prekių, kurias jis įsigijo iš pirmojo pirkėjo Sąjungoje, kiekį.

42 Antra, tokia schema leidžia pirmajam ir antrajam pirkėjams Sąjungoje, kurie yra ir tradiciniai importuotojai, įsigyti česnakų, importuotų taikant lengvatinį tarifą, nors jie nebeturi tam reikalingų licencijų, ir taip sustiprinti savo poziciją česnakų platinimo rinkoje viršijant jiems skirtą tarifinę kvotą. Vis dėlto, kaip konstatuota šio sprendimo 37 punkte, Reglamente Nr. 565/2002 dalis kvotos nėra skirta vien naujiems importuotojams. Šiuo reglamentu juo labiau nesiekiama reguliuoti Sąjungos česnakų platinimo rinkos ar neleisti įvairiems subjektams keisti savo pozicijų šioje rinkoje, net jeigu jie turi tradicinio importuotojo statusą, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, uždraudžiant jiems įsigyti šių prekių iš kitų ūkio subjektų vien dėl to, kad jos prieš tai importuotos taikant lengvatinį tarifą.

43 Vis dėlto tam, kad tokia prekių pardavimo ir perpardavimo vieno ūkio subjekto kitam schema nelemtų neteisėtos vieno ūkio subjekto įtakos rinkai ir kad dėl jos tradiciniai importuotojai neapeitų Reglamento Nr. 565/2002 5 straipsnio 3 dalies ir nepažeistų tikslo, pagal kurį paraiškos licencijoms gauti turi būti susijusios su faktine komercine veikla, būtina, kad kiekvienas šios schemos etapas būtų vykdomas taikant kainą, atitinkančią rinkos kainą, ir kad importą taikant lengvatinį tarifą vykdytų pats teisėtai gautų licencijų turėtojas. Konkrečiai kalbant, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar kiekvienas dalyvaujantis ūkio subjektas gauna tinkamą kompensaciją už aptariamų prekių importą, pardavimą ar perpardavimą, leidžiančią jam išsaugoti poziciją rinkoje, kuri jam suteikta administruojant kvotą.

44 Nagrinėjamu atveju, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad prekės perleistos „už atlygį“, ir kadangi neginčijama, kad *Olivo* vykdė ginčijamą importą naudodamasi savo teisėtai gautomis licencijomis, atrodo, ši sąlyga įvykdyta, tačiau tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

45 Trečia, kadangi neginčijama, kad pagrindinėje byloje aptariamas naujas importuotojas pats išleido nagrinėjamas prekes į laisvą apyvartą, tokia schema, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, nepažeidžia tikslo sumažinti spekuliatyvių paraiškų importo licencijoms gauti ir tikslo faktiškai įsileisti į česnakų importo rinką naujų ūkio subjektų.

46 Dėl subjektyvaus elemento, nurodyto šio sprendimo 34 punkte, visų pirma paminėtina, kad pagrindinėje byloje jis svarbus tik tuo atveju, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama schema pažeidžia Reglamento Nr. 565/2002 tikslus, nes norint konstatuoti piktnaudžiavimą turi būti abu elementai – ir objektyvus, ir subjektyvus (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 31– 33 punktus).

47 Dėl sąlygų, kurioms esant galima konstatuoti subjektyvaus elemento buvimą, pasakytina, jog pagal Teisingumo Teismo praktiką tam, kad būtų galima laikyti, jog tokios schemos, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagrindinis tikslas yra suteikti antrajam Sąjungoje esančiam pirkėjui nepagrįstą pranašumą, būtina, kad importu būtų siekta suteikti tokį pranašumą minėtam pirkėjui ir kad sandoriai šio importuotojo ir kitų taikant schemą dalyvaujančių ūkio subjektų atveju neturėtų bet kokio ekonominio ir komercinio pateisinimo, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas (pagal analogiją žr. Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 37 punktą ir Sprendimo *Cimmino ir kt.*, C-607/13, EU:C:2015:448, 65 punktą).

48 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo išvada, kad tokia schema turi ekonominį ir komercinį pateisinimą, galėtų būti grindžiama, pavyzdžiui, aplinkybe, kad buvo nustatyta tokia prekių pardavimo kaina, kuri sudarė sąlygas importuotojui ir kitiems taikant schemą dalyvaujantiems ūkio subjektams gauti pelną, laikomą įprastu tame sektoriuje, su atitinkamomis prekėmis vykdant tokio pobūdžio sandorius (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 37 punktą). Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos prekės buvo perleistos „už atlygį“. Tokiomis aplinkybėmis vien tai, kad šis atlygis yra mažesnis už specialų muitą, mokėtiną už viršijant kvotą importuotą kiekį, yra nereikšminga, jei šis atlygis gali būti laikomas įprastu tame sektoriuje, su atitinkamomis prekėmis vykdant tokio pobūdžio sandorius, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

49 Tai spręsdamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat galėtų atsižvelgti į tai, kad iš Reglamento Nr. 565/2002 5 konstatuojamosios dalies bei 3 straipsnio 1 ir 4 dalių, siejamų su Reglamento Nr. 1291/2000 8 straipsnio 1 dalimi bei 35 straipsnio 2 dalimi, matyti, kad importuotojai turi pareigą naudoti jiems išduotas licencijas, priešingu atveju jiems grėstų sankcijos, taigi jie turi faktinį interesą importuoti, kaip ir naujas importuotojas, kai sudaro tokį sandorį, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje (pagal analogiją žr. Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 37 punktą).

50 Esant tokioms aplinkybėms, nors tokios schemos, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, motyvas būtų pirmojo ar antrojo Sąjungoje esančių pirkėjų noras pasinaudoti lengvatiniu tarifu ir taip įsigyti prekių pigiau, negu kai jos importuojamos viršijant kvotą, ir importuotojas bei kiti dalyvaujantys ūkio subjektai tai suvokia, tokie sandoriai šio importuotojo ir kitų ūkio subjektų atveju *a priori* negali būti laikomi neturinčiais ekonominio ir komercinio pateisinimo (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 38 punktą ir Sprendimo *Cimmino ir kt.*, C-607/13, EU:C:2015:448, 65 punktą).

51 Vis dėlto negalima atmesti galimybės, kad, esant tam tikroms aplinkybėms, tokia schema, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, buvo taikoma siekiant dirbtinai sukurti sąlygas, reikalingas norint pasinaudoti lengvatiniu muito tarifu. Tarp aplinkybių, atsižvelgiant į kurias būtų galima nustatyti dirbtinį tokios schemos pobūdį, yra aplinkybė, kad licencijų turintis importuotojas nepatyrė jokios komercinės rizikos, ar aplinkybė, kad importuotojo pelno marža yra nedidelė arba česnakų pardavimo kaina, kurią importuotojas taikė Sąjungoje esančiam pirmajam pirkėjui, paskui pastarasis taikė antrajam pirkėjui, yra mažesnė nei rinkos kaina (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SICES ir kt.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 39 punktą ir Sprendimo *Cimmino ir kt.*, C-607/13, EU:C:2015:448, 67 punktą).

52 Be to, kiek prejudicinis klausimas susijęs su Reglamento Nr. 2988/95 4 straipsnio 3 dalimi, pakanka priminti, kad šioje nuostatoje iš esmės numatyti tie patys kriterijai, kurie įtvirtinti nusistovėjusioje Teisingumo Teismo praktikoje ir priminti šio sprendimo 32–34 punktuose, ir patikslinta, kad dėl šiuos kriterijus atitinkančių veiksmų, t. y. veiksmų, dėl kurių nustatoma, kad jais buvo siekiama gauti naudos, kuri neatitinka konkrečiu atveju taikomų Sąjungos teisės tikslų, dirbtinai sukuriant sąlygas, būtinas tokiai naudai gauti, toji nauda, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, panaikinama arba sutrukdoma ją gauti.

53 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 565/2002 3 straipsnio 3 dalis ir Reglamento Nr. 2988/95 4 straipsnio 3 dalis aiškintinos taip, kad pagal jas iš principo nedraudžiama tokia schema, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią ūkio subjektas, kuris yra tradicinis importuotojas, kaip tai suprantama pagal pirmąjį iš šių reglamentų, jau išnaudojęs jo licencijose, suteikiančiose teisę importuoti taikant lengvatinį tarifą, nurodytą prekių kiekį, pateikia užsakymą kitam ūkio subjektui, kuris taip pat yra tradicinis importuotojas ir neturi tokių licencijų, ir

— pirmiausia prekes už Sąjungos teritorijos ribų su antruoju ūkio subjektu susijusi bendrovė parduoda trečiajam ūkio subjektui – naujam importuotojui, kaip tai suprantama pagal minėtą reglamentą, turinčiam tokias licencijas,

— paskui trečiasis ūkio subjektas išleidžia šias prekes į laisvą apyvartą Sąjungoje, pasinaudodamas teise taikyti lengvatinį muitų tarifą, ir perparduoda jas antrajam ūkio subjektui,

— galiausiai antrasis ūkio subjektas perleidžia prekes pirmajam, kuris šitaip įsigyja prekių, importuotų pagal minėtame pirmajame reglamente numatytą tarifinę kvotą, nors neturi tam reikalingos licencijos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

54 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2002 m. balandžio 2 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 565/2002, nustatančio iš trečiųjų šalių importuojamo česnako tarifinių kvotų administravimo metodiką ir įvedančiu prekių kilmės pažymėjimų sistemą, 3 straipsnio 3 dalį ir 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos 4 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal jas iš principo nedraudžiama tokia schema, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, pagal kurią ūkio subjektas, kuris yra tradicinis importuotojas, kaip tai suprantama pagal pirmąjį iš šių reglamentų, jau išnaudojęs jo licencijose, suteikiančiose teisę importuoti taikant lengvatinį tarifą, nurodytą prekių kiekį, pateikia užsakymą kitam ūkio subjektui, kuris taip pat yra tradicinis importuotojas ir neturi tokių licencijų, ir

— pirmiausia prekes už Sąjungos teritorijos ribų su antruoju ūkio subjektu susijusi bendrovė parduoda trečiajam ūkio subjektui – naujam importuotojui, kaip tai suprantama pagal minėtą reglamentą, turinčiam tokias licencijas,

— paskui trečiasis ūkio subjektas išleidžia šias prekes į laisvą apyvartą Sąjungoje, pasinaudodamas teise taikyti lengvatinį muitų tarifą, ir perparduoda jas antrajam ūkio subjektui,

— galiausiai antrasis ūkio subjektas perleidžia prekes pirmajam, kuris šitaip įsigyja prekių, importuotų pagal minėtame pirmajame reglamente numatytą tarifinę kvotą, nors neturi tam reikalingos licencijos.

Parašai.